

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 185

van **MAURITS VANDE REYDE**

datum: 12 januari 2024

aan **JO BROUNS**

VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Gigarent - Stand van zaken

Gigarent verstrekt waarborgen aan kmo's of grote ondernemingen die behoefte hebben aan kredietwaarborgen boven 1,5 miljoen euro. De waarborg kan oplopen tot 80% van het onderliggende krediet. Zowel investeringskredieten, leasing als werkkapitaalkredieten komen in aanmerking. De maximale looptijd bedraagt acht jaar.

1. Kan de minister voor 2023 een overzicht geven van het aantal ingediende waarborgaanvragen?
2. Kan de minister voor 2023 een overzicht geven van het aantal goedgekeurde waarborgaanvragen? Welk waarborgvolume vertegenwoordigen de goedgekeurde dossiers? Welk investeringsvolume staat daartegenover?
3. Hoeveel van de goedgekeurde dossiers uit deelvraag 2 leiden finaal effectief tot een waarborgstelling? Graag tevens een overzicht van de aldus toegekende waarborgvolumes die deze dossiers vertegenwoordigen.
4. Welke bedragen vertegenwoordigen de thans goedgekeurde maar nog niet uitgevoerde dossiers?
5. Hoeveel aanvragen zijn momenteel in behandeling in afwachting van een finale beslissing? Hoeveel bedragen het desbetreffende potentieel waarborgvolume en het kredietbedrag waarop de waarborg betrekking heeft?
6. Kan de minister een overzicht geven van de op dit ogenblik uitstaande waarborgen? Graag per waarborg (eventueel geanonimiseerd) een overzicht van:
 - a) het type waarborg: voor een investeringslening of voor een werkkapitaallening;
 - b) het tijdstip van de goedkeuring;
 - c) de begindatum van de looptijd;
 - d) de vooropgestelde einddatum van de looptijd;
 - e) de omvang van de initiële waarborg;
 - f) de momenteel uitstaande waarborgbedragen;
 - g) het kredietbedrag waarop de waarborg betrekking heeft;
 - h) de jaarlijkse premie die dient te worden betaald voor de verstrekte waarborg;
 - i) de aangelegde voorziening voor een mogelijke uitwinning.
7. In ruil voor de Gigarent-waarborg moeten ondernemingen vooraf jaarlijks een premie betalen.

Kan de minister een overzicht geven van de gerealiseerde premieontvangsten in 2023?

8. Welke tewerkstellingsverbintenis is verbonden aan de thans lopende waarborgdossiers? Graag een overzicht per waarborgdossier.
9. Gigarant legt voor elk dossier voorzieningen aan.
 - a) Hoe evalueert de minister op heden de uitstaande waarborgen in termen van de verwachte continuïteit van de respectieve ondernemingen? Moesten al uitzonderlijke voorzieningen worden aangelegd op basis van negatieve indicaties? Zijn er indicaties van financiële moeilijkheden bij bepaalde waarborgnemers? Graag een toelichting van de betreffende bedragen.
 - b) Moesten al voorzieningen van 100% worden genomen? Graag een toelichting van de betreffende bedragen.
10. Kan de minister voor 2023 een overzicht geven van:
 - a) de premieontvangsten;
 - b) de eventuele uitwinningen;
 - c) de eventuele terugwinningen?
11. Welke evolutie inzake premieontvangsten, uit- en terugwinningen verwacht de minister voor 2024 en volgende jaren?
12. Gigarant kan, ondersteunend aan haar waarborgen, ook (co-)investeren door middel van kapitaalparticipaties en/of het verschaffen van leningen.
 - a) Kan de minister een overzicht geven van alle investeringen die door Gigarant in dat verband werden gedaan sinds de opstart tot op heden? Graag een jaarlijks overzicht per dossier van:
 - de toegekende waarborg;
 - de investering (bedrag, investeringsvorm);
 - of er eventueel al een exit is gebeurd (zo ja, graag toelichting over bedrag, eventuele meer- of minwaarde, timing).
 - b) Kan de minister een overzicht geven van alle opbrengsten die Gigarant heeft ontvangen uit de investeringen (andere ontvangsten dan de waarborgpremies)? Graag een jaarlijks overzicht tot op heden.
 - c) Moesten al bepaalde investeringen worden afgeschreven? Zo ja, graag een toelichting (timing, bedrag).
 - d) Kan de minister een overzicht geven van alle huidige investeringen via participatie of lening? Welke totaalbedrag heeft Gigarant tot op heden in dat verband geïnvesteerd?
13. Hoeveel waarborgcapaciteit is heden nog beschikbaar?
14. Hoeveel bedroeg op 31 december 2023 het totaal uitstaande waarborgbedrag bij Gigarant?

ANTWOORD

op vraag nr. 185 van 12 januari 2024
van **MAURITS VANDE REYDE**

1. In 2023 waren er 56 bedrijven die ten gronde geïnformeerd wilden worden over de mogelijkheden van de overheidswaarborgregeling via Gigarant en die een financieringsdossier hebben voorgelegd.
2. In 2023 werden 13 waarborgaanvragen goedgekeurd, die samen een waarborgbedrag van 43.617.447 euro en een financieringsbedrag van 82.587.284 euro vertegenwoordigen.

Gigarant kan geen representatief globaal overzicht verschaffen van het achterliggende investeringsvolume, daar het in vele dossiers om een mix van investeringen en werkkapitaalfinanciering gaat, dat naar gelang de behoeften van de onderneming opgenomen wordt.

Jaartal	Aantal aanvragen	Bedrag Waarborg	Bedrag Krediet	Gemiddeld waarborgbedrag	Gemiddeld waarborg %
2023	13	43.617.447 €	82.587.284 €	3.355.188 €	53%

3. In 2023 werden effectief 15 dossiers, die samen een waarborgbedrag van 559.257.932 euro en een kredietbedrag van 903.037.284 euro vertegenwoordigen, gerealiseerd. Van deze dossiers werden er 12 in 2023 en 3 in het jaar 2022 goedgekeurd.

	Aantal aanvragen	Bedrag Waarborg	Bedrag Krediet	Gemiddeld Waarborgbedrag	Gemiddeld waarborg %
2023	15	559.257.932 €	903.037.284 €	37.283.862 €	61,93%

4. Eind 2023 was er één goedgekeurde aanvraag (verhoging in bestaand dossier) hangende voor een waarborgbedrag van 283.305 euro en een financieringsbedrag van 850.000 euro.
5. Per 31 december 2023 waren er 8 dossiers in de fase van kennismaking. Gigarant wordt veelal in een vroeg stadium van de gesprekken met de bankiers betrokken. In sommige gevallen is het waarborgbedrag nog niet bepaald op het moment dat een dossier wordt ingeleid bij Gigarant. In sommige gevallen is bovendien de financieringsbehoefte nog niet helemaal duidelijk in kaart gebracht.
6. Deze vraag wordt globaal beantwoord. In het kader van de confidentialiteitsclausule kan immers niet per dossier afzonderlijk gerapporteerd worden.
 - a-g) Het totaal uitstaand waarborgbedrag en totaal uitstaand kredietbedrag per 31 december 2023 bedragen respectievelijk 544,7 miljoen euro en 1,03 miljard euro. Dit waarborgbedrag houdt rekening met:
 - de afbouw/opbouw van de onderliggende financiering en bijgevolg de pro rata afbouw/opbouw van de risicopositie van Gigarant;
 - het feit dat (bv. in afwachting van realisatie van opschortende voorwaarden) bepaalde bedragen nog niet ter beschikking worden gesteld en Gigarant ook nog geen openstaand risico heeft;

- de effectieve opname en/of kennisgeving van maximale opname onder gewaarborgde kredietlijnen.

Wanneer rekening gehouden wordt met het niet-opgenomen bedrag onder de gewaarborgde financieringen (bv. kredietlijnen, opnameperiode tijdens bouwfase...) bedraagt het uitstaand waarborgbedrag 773 miljoen euro.

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de openstaande waarborgbedragen per 31 december 2023, opgedeeld volgens de ondertekeningsdatum van de betreffende waarborg.

Jaar	Aantal uitstaande overeenkomsten	Uitstaand waarborgbedrag	Initieel maximaal gewaarborgd bedrag
2016	1	3.633.068	10.000.000
2017	7	11.424.627	20.973.000
2018	7	9.018.112	27.722.500
2019	5	8.567.402	12.548.348
2020	11	33.233.697	58.191.920
2021	12	117.010.611	271.440.248
2022	9	21.996.903	31.111.907
2023	9	339.776.231	522.536.386
Totaal	61	544.660.652	954.524.309

De waarborgbedragen worden niet opgedeeld per type financiering. Eenzelfde dossier kan immers betrekking hebben op een gedeelte investeringskrediet en een gedeelte werkkapitaalfinanciering.

De maximale looptijd van de waarborgen werd in 2021 verhoogd van 8 tot 15 jaar. Voor de Covid-waarborgen is de looptijd beperkt tot 6 jaar. We merken hierbij op dat het niet betalen van de periodieke premie een vroegtijdige beëindigingsgrond is voor de waarborg. Bij een beter dan verwachte evolutie van het bedrijf of bij het aantrekken van alternatieve financiering kan een waarborg op initiatief van de begunstigde bank bijgevolg vrijgegeven worden vóór haar einddatum.

- h) Standaard bepaalt Gigarant een marktconforme risicopremie in lijn met de risicovergoeding die aangerekend wordt door de bank. Deze premie is periodiek betaalbaar (standaard trimestrieel).

In de context van de tijdelijke Europese Kaderregeling werd bijkomende flexibiliteit geboden met betrekking tot de aan te rekenen waarborgpremie voor de Covid19-waarborgen. Voor het eerste jaar bepaalde Europa een minimale premie van 0,25% voor een KMO en 0,50% voor een grote onderneming. Gigarant bepaalde voor deze dossiers de waarborgpremie op basis van een vergoeding die geldig zou zijn zonder Covid19-impact (in lijn met marge van de bank voor Covid19). Voor de waarborg wordt de cash te betalen premie voor het eerste jaar verlaagd naar het door Europa vooropgestelde minimum, dus naar 0,25% voor een KMO en naar 0,50% voor een grote onderneming. De toegekende vermindering op de premie van het eerste jaar is dan wel verschuldigd op de eindvervaldag of bij vroegtijdige beëindiging (en vormt dus een uitgestelde premie).

In 2023 inde Gigarant 11,7 miljoen euro waarborgpremie (waaronder 444.428 euro uitgestelde premies van beëindigde Covid19-waarborgen). De openstaande uitgestelde premies in het kader van de Covid19-waarborgen bedragen per 31/12/2023, 1,6 miljoen euro.

- i) Gigarant legt standaard bij ondertekening van elke waarborg voorzichtigheidshalve voorzieningen aan ten belope van het maximaal uitstaand waarborgbedrag maal

wanbetalingspercentage op één jaar (zoals jaarlijks geattesteerd door de bank) maal de resterende looptijd in jaren.

In uitzonderlijke gevallen zal Gigarant eveneens rekening houden met de zekerheden waarin ze evenredig met haar begunstigde bankier deelt.

Eind 2022 legde Gigarant zo een boekhoudkundige voorziening aan van 68,8 miljoen euro. De voorzieningen 2023 werden nog niet gevalideerd door de raad van bestuur en kunnen in deze fase nog niet gecommuniceerd worden. Door de toename van de waarborgportefeuille wordt verwacht dat de voorzieningen in 2023 eveneens zullen toenemen.

7. In 2023 inde Gigarant 11,7 miljoen euro waarborgpremie (waaronder 444.428 euro uitgestelde premies van beëindigde Covid19-waARBorgen). De openstaande uitgestelde premies in het kader van de Covid19-waARBorgen bedragen per 31/12/2023 zo'n 1,6 miljoen euro.
8. Alle bedrijven van de in 2023 actieve dossiers waaraan een garantie werd afgeleverd, vertegenwoordigden een totale tewerkstellingsverbintenis in 2022 van 8.346 VTE's in Vlaanderen. Hierover kan om voornoemde redenen (cf. vraag 6) echter niet op individueel dossierniveau gerapporteerd worden.
9. a) Gigarant treedt op als actieve financier, waarbij enerzijds oog wordt gehouden over de zekerheidspositie en anderzijds maximaal gezocht wordt naar oplossingen wanneer bepaalde vooropgestelde plannen niet gerealiseerd worden. Hierdoor heeft Gigarant ook in het verleden het aantal afgeroepen waARBorgen en de uitbetalingen onder deze waARBorgen, waar mogelijk, kunnen beperken. Dit laatste wordt geïllustreerd door de historisch gerealiseerde cijfers van Gigarant, waarbij de netto-uitbetalingen na afroep, samen met de kosten van Gigarant, meer dan gecompenseerd werden door de ontvangen premies en recuperaties.
Op heden ziet Gigarant in haar portefeuille een stijging van het aantal dossiers dat in moeilijkheden verkeert, ten opzichte van de afgelopen jaren. Voor de oorzaak hiervan moeten we teruggaan naar de ondersteunende rol die Gigarant vervuld heeft tijdens de Covid19-periode (binnen het tijdelijke kader voorzien door Europa). Gigarant zag een instroom van aanvragen voor grote bedrijven waarbij de algemene economische onzekerheid ertoe leidde dat de bestaande huisbankiers bijkomende zekerheden zochten ter ondersteuning van de voorliggende financieringsvraagstukken.
Het merendeel van de ondernemingen die een Covid19-waARBorg verkregen hebben, heeft deze periode beter dan verwacht verteerd. Het uitstaande risico van Gigarant op het totale toegekende bedrag aan Covid19-waARBorgen (581 mln. euro) is per 30/6/2023 afgebouwd tot 178 mln. euro, enerzijds door de vroegtijdige beëindiging van de waARBorg voor bedrijven die de Covid19-periode snel verteerden en anderzijds door een EIB-tegengarantie voor 3 Covid-dossiers ten bedrage van 101 mln. euro.
We merken echter dat bij een deel van de portefeuillebedrijven het herstel, door onder meer de opeenvolging van eerst de Covid19-periode, dan de energiecrisis en vervolgens de hoge inflatie, minder vlot verloopt. Voor Gigarant zal de uitdaging erin bestaan om een goed evenwicht te vinden tussen enerzijds de afbouw van deze exposure en anderzijds het geven van voldoende zuurstof aan de getroffen bedrijven om op hun tempo te herstellen.
- b) Gigarant heeft voorlopig een vijftal dossiers geïdentificeerd waarbij een voorziening van 100% zal worden aangelegd, voor een totaalbedrag van 39 miljoen euro. Een voorziening van 100% betekent niet dat een dossier onmiddellijk zal opgezegd of afgeroepen worden. Uit de praktijk blijkt dat in dergelijke situaties meermaals significante afbouw (dossier 3 hieronder is hier een voorbeeld van) van het gewaarborgde krediet werd gerealiseerd of het gewaarborgde krediet integraal terugbetaald werd. Evenwel is een strikte opvolging noodzakelijk.

In een eerste dossier werd een voorziening van 100% aangelegd ten belope van 3,4 miljoen euro. Hoewel de betrokken onderneming in 2022 beursgenoteerd werd en bij deze operatie bijkomend kapitaal aangetrokken kon worden, en hoewel het bedrijf actief is op een groeiende markt, blijft het bedrijf verder cashdrains realiseren bij te lage omzetbedragen. De onderneming werkt aan het opzetten van een strategische heroriëntatie teneinde de cashdrains snel te kunnen stoppen en versneld te kunnen groeien met de hulp van een gezochte strategische partner.

Het tweede dossier betreft een voorziening van 100% voor 5 miljoen euro. Het betreft een bedrijf in WCO, waar een bijkomende kredietherschikking (verdere stretching van de looptijd) nodig bleek. Daarbij werden bijkomende zekerheden door de aandeelhouder verleend en wordt er opnieuw periodieke afbouw gerealiseerd. Momenteel bekijkt de bestaande aandeelhouder de inbreng van extra middelen in de vennootschap.

Het derde dossier betreft een voorziening van 100% voor 0,3 miljoen euro. Dit dossier is enigszins verzwakt de Covid19-crisis ingegaan en werd vervolgens zwaar getroffen. Bij de intrede van een nieuwe kapitaalverschaffer werd door de bank en Gigarant een vervroegde terugbetaling van de bankschulden genegotieerd. Hierdoor daalde het uitstaande risico van Gigarant in dit dossier van 1,8 miljoen euro eind 2021 naar 268.101 euro per 31/12/2023.

Het vierde dossier betreft een voorziening van 100% voor 482.928 euro. Het bedrijf in kwestie is verzwakt uit de Covid19-crisis gekomen met liquiditeitsspanningen tot gevolg. De onderneming streeft ernaar haar bestaande schulden in 2024 te herfinancieren, waarbij de bancaire schuld over een langere periode terugbetaald zal worden. Het is tevens de bedoeling het eigen vermogen te versterken door de bestaande aandeelhouders of door middel van het aantrekken van extern kapitaal.

Het vijfde dossier betreft een voorziening van 100% voor 30 miljoen euro. Dit bedrijf is zwaar getroffen door de opeenvolging van de Covid19-pandemie, de energiecrisis, loonstijgingen en de beperkte beschikbaarheid van bepaalde grondstoffen/onderdelen in de waardeketen. In samenspraak met de banken wordt intensief gewerkt aan een herstructureringsplan, waarbij een crisismanager is aangesteld.

10. a) In 2023 inde Gigarant 11,7 miljoen euro waarborgpremie.

b) Gigarant heeft in 2023 geen afroep ontvangen.

Wel werd er in het kader van een bestaande afroep een eindafrekening gemaakt waarbij Gigarant bijkomend 1.275.000 euro betaald heeft (zoals reeds geprovisioneerd) tot slot van alle rekeningen.

Eind 2022 werd een afroep ontvangen voor een bedrag van 768.630 euro. De uitbetaling ervan is gebeurd in januari 2023.

c) Aangezien bij Gigarant gewerkt wordt met de betaling van een voorlopig verschuldigd nettobedrag op basis van de geschatte opbrengst van de uitwinning van zekerheden, zijn terugwinningen beperkt. In 2023 werden geen bijkomende recuperaties gerealiseerd.

11. In het voorbije jaar stegen de premieontvangsten als gevolg van het hoge bedrag aan toegekende waarborgen (559 miljoen euro) in 2023.

Naarmate de onderliggende financiering, die gekoppeld is aan dit toegekend waarborgbedrag, verder zal opgenomen worden en deze dossiers een volledig jaar

contribueren aan de premie-inkomsten, ligt een stijgende premie-inlage voor de nabije toekomst binnen de verwachtingen.

Gegeven de economische context is het bijzonder moeilijk een inschatting te geven over het aantal (netto) uitbetalingen die Gigarant zal moeten doen.

We verwijzen hier wel naar de dossiers aangehaald in vraag 9b (met voorziening van 100%) hierboven, waarbij een uitbetaling in 2024 niet uit te sluiten is.

Hoewel er ook zekerheden gevestigd werden in deze dossiers, weerhoudt Gigarant de waarde ervan enkel pro memorie bij de berekening van de voorziening.

12. Op heden heeft Gigarant noch openstaande kapitaalparticipaties, noch openstaande posities op het vlak van leningen.

Historiek:

Eind 2015 werd een lening van 0,5 miljoen euro ter beschikking gesteld van een bedrijf dat een waarborg genoot van 2,2 miljoen euro. In 2018 ging het bedrijf failliet. De lening kon niet gerecupereerd worden en 912.781 euro werd uitbetaald in het kader van de afroep van de waarborg.

Eind 2016 werd in het kader van een turnaround een achtergestelde lening van 1 miljoen euro ter beschikking gesteld, ter ondersteuning van een waarborg van initieel 4,8 miljoen euro. De onderneming presteerde in eerste instantie conform de verwachtingen. De rendabiliteit bleef evenwel beperkt. Corona en de sterk gestegen grondstoffen- en energieprijzen in 2021-2022 konden onvoldoende gecompenseerd worden bij enkele grotere klanten waardoor belangrijke verliezen werden gerealiseerd en het bedrijf einde oktober 2022 in faling ging. De waarborg werd intussen afgeroepen en de lening is integraal geprovisioneerd per 31/12/2022.

Eind 2020 stelde Gigarant een overbruggingsfinanciering van 0,1 miljoen euro ter beschikking van een bedrijf. Deze werd begin 2021 inclusief interesten terugbetaald.

Verder werden in het verleden 2 waarborgrisico's omgezet in een directe investering. Een openstaande waarborg van 3,4 miljoen euro werd in 2018 omgezet in een lening (naast het engagement van de initieel begunstigde bankier), aangezien er geen middelen beschikbaar waren voor de toekomstige premiebetaling maar er wel nog onderhandelingen werden gevoerd met een kandidaat-investeerder. Uiteindelijk heeft Gigarant hiervan slechts 0,2 miljoen euro gerecupereerd.

Het tweede waarborgrisico bedroeg initieel 80 miljoen euro. Deze waarborg werd in het kader van een herstructurering in 2014 gereduceerd tot een engagement onder de vorm van leningen voor een totaal van 63,5 miljoen euro.

- 32 miljoen euro senior-financiering werd medio 2019 volledig terugbetaald. Tussen 2014 en 2019 voldeed het bedrijf aan haar interestbetalingen.
- 16,5 miljoen euro aan achtergestelde leningen + gekapitaliseerde interesten (5 miljoen euro) werd grotendeels terugbetaald. Een saldo van 6 miljoen euro werd medio 2019 geconverteerd in kapitaal.
- 15 miljoen euro aan ultiem achtergestelde lening werd, inclusief de gekapitaliseerde interesten (8 miljoen euro), medio 2019 geconverteerd in kapitaal.

Op 2 juni 2021 werd in dit dossier een verkoopovereenkomst getekend. De effectieve realisatie van de verkoop na de opschortende voorwaarden werd op 20 juli 2021 gerealiseerd. De verkoopprijs van de door Gigarant aangehouden aandelen bedroeg 29 miljoen euro.

Naast een initiële premie-inlage van 5 miljoen euro (2010-2013), cashinteresten ten belope van 5,5 miljoen euro (2015-2019), een herstructurering fee van 0,4 miljoen euro, betekent deze verkoop een bijkomende cashopbrengst van 12,2 miljoen euro (incl. gekapitaliseerde interesten die geconverteerd werden in aandelen).

Naar aanleiding van de Covid19-crisis werd het waarborgbudget verhoogd van 1,5 miljard euro tot 3 miljard euro. Bij een volledige benutting van alle bestaande, gewaarborgde financiering is er nog ca. 2,2 miljard waarborgbudget beschikbaar.

13. Zie antwoord op vraag 6 hierboven.

14. Zie antwoord op vraag 6 hierboven.